

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Mesleki Beceri Laboratuvarı, Probleme Dayalı Öğrenme Oturumları Ve Sunumlar Hakkındaki Görüşleri

Mustafa Dikici*, Murat Yalçın*, Alper Büyükakkuş**, Taner Özbenli***, Füsun Yarış****

ÖZET

Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencilerine yönelik mesleki beceri ve diğer laboratuvar uygulamaları, probleme dayalı öğrenme oturumları ve sunumların etkililiğini öğrencilerden alınan geri bildirimlerle değerlendirilmesi amacı ile tasarlanmış olan bu çalışmada veriler, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2003-2004 eğitim yılında 79 öğrenciye uygulanan anketlerin değerlendirilmesi ile elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen veriler, öğrencilerin laboratuvar ve probleme dayalı öğrenme için verdikleri puanların sunumlar için verdikleri puanlardan daha yüksek olduğunu ve aradaki farkın istatistiksel açıdan anlamlı olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, öğrencilerimizin mesleki beceri ve diğer laboratuvar uygulamalarının ve probleme dayalı öğrenme oturumlarının genel olarak sunumlara göre daha yararlı olduğunu düşündüklerini ortaya koymuştur.

Anahtar kelimeler: Probleme dayalı öğrenim, Tıp eğitimi, Geri bildirim

Opinions of the Medical Students of Ondokuz Mayıs University on the Clinical Skills Laboratory, Problem Based Learning and Lectures.

SUMMARY

This study was designed to evaluate feedback student opinion on problem based learning, clinical skills laboratory practice and lectures. The study was performed in Ondokuz Mayıs University School of Medicine in the 2003-04 academic year. A questionnaire prepared to obtain feedback information and student evaluation on problem based learning, clinical skills laboratory and lectures was given to first year medical students. Seventy-nine questionnaires were used in the evaluation. The results showed that students gave significantly higher scores to laboratory practices and problem-based learning sessions as compared to scores they gave to lectures, indicating that our students think that laboratory practices and problem based learning sessions are more beneficial than presentations.

Key words: Problem based learning, medical education, feed -back

---

* Yrd.Doç.Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Samsun
e-posta: mdikici@omu.edu.tr

**Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Birimi, Samsun

***Prof.Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Samsun

****Yrd.Doç.Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Trabzon
Bu çalışma III. Ulusal Tıp Eğitimi Kongresinde (Urfa) bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Tıp fakültelerinin tüm dünyadaki en önemli çabalarından biri eğitimin niteliğinin yükseltilmesidir. Türkiye’de de tıp fakültelerinde verilen eğitimin değerlendirilmesi ve yeni yöntemlerin uygulanması çabaları yaklaşık beş yıl önce, ülke çapında Tıp Eğitimi ve Bilişim anabilim dalları veya Tıp Eğitimi birimlerinin kurulması ile ivme kazanmıştır. Uygulanan eğitimin niteliğinin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi yaygın bir uygulamadır ve bu değerlendirmeler eğitimin niteliğini geliştiren programlar için bir temel oluşturabilir (1,2). Geri bildirimler eğitim sürecinin sürekli değerlendirilmesi ve iyileştirilmesi için önemli bir araçtır (3). Buna ek olarak, geri bildirim öğrenci motivasyonunu da artırdığı bildirilmektedir (4). Geri bildirimler öğretim üyelerinin niteliğini geliştirmek için de kullanılmaktadır (5). Bu yolla elde edilen bilgilerde, öğrencilerin sunumlardan çok uygulamalı ve interaktif eğitim yöntemlerini daha etkili ve yararlı buldukları bildirilmektedir (6).

Bu çalışmanın amacı, tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerine yönelik mesleki beceri laboratuvarı ve diğer laboratuvar uygulamaları, probleme dayalı öğrenme oturumları ve sunumların etkililik düzeyini öğrencilerden alınan geri bildirimlerle değerlendirilmek ve elde edilecek verilerden eğitimin niteliğinin iyileştirilmesinde yararlanılması tezini gündeme getirmektir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde 2003-2004 eğitim yılında probleme dayalı eğitim yöntemi ve mesleki beceri laboratuvar uygulamaları başlatılmıştır. Tüm uygulamalardan, probleme dayalı öğrenme oturumları ve sunumlardan sonra, öğrencilere uygulamaların niteliği ve eğiticilerle olan iletişimlerini sorgulayan anket formları dağıtılmaktadır. Bu çalışmada; 2003 yılı Kasım ayı içinde yürütülen ve tamamlanmış olan beslenme modülünün içinde yer alan mesleki beceri ve diğer uygulamalar, sunum ve probleme dayalı öğrenme oturumlarının verileri değerlendirildi.

Tüm uygulama ve sunumlardan sonra alınan bu değerlendirme formlarında, öğrencilerden 1-10 puan vererek genel bir değerlendirme yapmaları istendi. Ayrıca eğiticilerle olan iletişimlerini 5’li Likert Skalasına göre puan vererek değerlendirmeleri istendi. Bu puanlamadaki yanıtların sırasıyla şu anlamları taşıdığı anlatıldı: 1) Kesinlikle katılmıyorum, 2) Katılmıyorum, 3) Kısmen katılıyorum, 4) Katılıyorum, 5) Kesinlikle katılıyorum. Verilen yanıtların güvenilir olup olmadığını belirlemek için aynı anlamı ifade eden olumsuz bir soru soruldu, yanıtlar arasında uyumsuzluk olduğu durumda bu değişken geçersiz kabul edilerek değerlendirme dışı bırakıldı. Formlarda bırakılan boş alana ise öğrencilerin görüş ve önerilerini yazmaları istendi.

Bu anketlerden elde edilen genel puanlama ve iletişim ve tartışma ortamının yaratılmasına ait veriler istatistik programı ile analiz edilerek değerlendirildi, puanların ortalamaları saptandı. Açık uçlu görüş ve öneriler kısmında verilen yanıtlar gruplandırılarak, bu görüşler yönlendiriciyle iletişimle ilgili yorumlar ve genel öneriler olarak sayı ve yüzde olarak değerlendirildi.

BULGULAR

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 1 öğrencilerinin toplam sayısı 90 olup, 79 öğrencinin (%87,8) değerlendirme formlarına verdiği yanıtlar güvenilir bulunarak değerlendirmeye alındı. Bulgular Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo - 1 Öğrencilerden anket yolu ile elde edilen geri bildirim sonuçları

Değerlendirme verileri	Mesleki beceri Uygulamaları	Diğer laboratuvar uygulamaları	Probleme dayalı öğrenme oturumları	Sunumlar
Genel (10 puan)	9,31 ± 0,8	8,19 ± 1,4	8,06 ± 1,0	7,37 ± 2,6
İletişim, tartışma ortamı (5 puan)	4,62 ± 0,8	4,25 ± 0,9	4,59 ± 0,6	-

Mesleki beceri laboratuvarı uygulaması için öğrencilerden alınan geri bildirimlerde verilen puanların genel ortalamasının 10 üzerinden 9,31 ± 0,8 (7-10) ve iletişim ve tartışma ortamı için verilen puanların 5 üzerinden 4,62 ± 0,8 olduğu saptandı.

Diğer laboratuvar uygulamaları için alınan geri bildirimlerde verilen puanların genel ortalamasının 10 üzerinden 8,19 ± 1,4 (3-10), iletişim ve tartışma ortamı için verilen puanların 5 üzerinden 4,25 ± 0,9 (1-5) olduğu saptandı.

Probleme dayalı öğrenme oturumları için alınan geri bildirimlerde verilen puanların genel ortalamasının 10 üzerinden 8,06 ± 1,0 (6-10), iletişim ve tartışma ortamı için verilen puanların 5 üzerinden 4,59 ± 0,6 olduğu saptandı.

Sunumlar için alınan geri bildirimlerde verilen puanların genel ortalaması 10 üzerinden 7,37 ± 2,6 (1-10) idi. Sunumlara ilişkin iletişim ve tartışma ortamı ile ilgili veriler ise açık uçlu görüşler kısmında belirtilenler dikkate alınarak değerlendirildi.

Öğrenciler tarafından verilen genel puan ortalamaları değerlendirildiğinde, mesleki beceri ve diğer laboratuvar uygulamaları ve probleme dayalı öğrenme oturumları için verilen puanların, sunumlara verilen puanlara kıyasla istatistiksel açıdan anlamlı derecede yüksek olduğu saptandı ($p < 0.05$).

Açık uçlu soruların yer aldığı bölümler değerlendirildiğinde, her uygulama veya sunum sonrası 27 ile 36 arasında değişen sayıda öğrencinin bu kısmı doldurarak görüş bildirdiği belirlendi. Sunumlarla ilgili görüşlerin tümü, sunum süresinin yetersizliğini, buna bağlı olarak eğitimcilerle iletişim ve tartışma ortamının olmamasını ve sunum yapılan sınıfların fiziksel sorunlarını belirtiyordu. Beceri ve diğer laboratuvar uygulamaları ve probleme dayalı öğrenme ile ilgili görüşlerin ise sırasıyla 18, 12 ve 16’sının öğretim üyeleriyle birebir iletişim kurmanın olumlu etkisi olduğunu vurgulayan değerlendirmeler olduğu saptandı.

TARTIŞMA

Çalışmamızda öğrencilerden alınan geri bildirim formları baz alınarak, mesleki beceri ve diğer laboratuvar uygulamaları, probleme dayalı öğrenme oturumları ve sunumlar için genel bir değerlendirme yapıldı, ayrıca iletişim ve tartışma ortamının yaratılmasına yönelik yanıtlar değerlendirildi. Mesleki beceri ve diğer laboratuvar uygulamalarının ve probleme dayalı öğrenme oturumlarının genel olarak sunumlara göre daha yüksek puanlar aldıkları ve daha önce yapılmış bir çalışmayla uyumlu olarak öğrenciler tarafından daha etkili bulunduğu saptandı (6).

Öğrenci görüşleri değerlendirildiğinde de, eğiticiyle iletişim ve tartışma ortamının yaratılmasının öğrenciler tarafından en fazla vurgulanan faktör olduğu, beceri ve diğer laboratuvar uygulamaları ve probleme dayalı öğrenme oturumlarının sunumlara kıyasla böyle bir ortamı daha iyi sağlamış olduğu belirlendi. Yapılmış olan başka çalışmalarda da iletişimin en önemli faktörlerden biri olduğu bildirilmektedir (6,7). Öğrencilerle iletişim kurulmasının, tartışma ortamı yaratılmasının öğrenci memnuniyetini artırdığı çeşitli çalışmalarda bildirilmektedir (8). Akdeniz Üniversitesinde yapılan bir çalışmada da öğrencilerin çoğunluğunun, probleme dayalı öğrenme yönteminin kendilerinde iletişim kurabilme becerisini artırdığını ifade ettikleri bildirilmiştir (9).

Sınıfların boyutları ve fizik ortamın uygunluğunun (9), kursun düzeyinin (10) ve uygulanan sınav yöntemlerinin (11) öğrencilerin değerlendirmelerinde etkili olabileceği bildirilmektedir. Bizim çalışmamızda uygulama ve sunumların yapıldığı sınıfların büyüklüğünün aynı olması, öğrencilerinin tümünün dönem 1 öğrencileri ve uygulanan sınav yöntemlerinin aynı olması nedeniyle değerlendirmeyi etkileyebilecek faktörler açısından standardizasyon sağlandığı söylenebilir.

Bu değerlendirmelerin bu kadar yaygın kullanımına karşın eğitimin güvenilir bir şekilde değerlendirilebildiği konusu hala soru işaretleri taşımaktadır (12). Öğrencilerin uzun değerlendirme süreçlerinde her soruya aynı puanı verme eğilimine girdiği bildirilmektedir (13). Çalışmamızda bunun önlenmesi için değerlendirme formuna aynı anlamı ifade eden olumsuz bir soru eklendi, yanıtlar arasında uyumsuzluk olduğu durumda bu değişken geçersiz kabul edilerek değerlendirme dışı bırakıldı.

Sonuçlarımız, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem 1 öğrencilerinden alınan geri bildirimlere göre, öğrenciler mesleki beceri ve diğer laboratuvar uygulamalarının ve probleme dayalı öğrenme oturumlarının genel olarak sunumlara göre daha yararlı olduğunu düşünmektedirler. Bu sonuçlara göre, daha nitelikli eğitim için daha fazla uygulama ve probleme dayalı öğrenme gerektiği öne sürülebilir.

Kaynaklar

- 1) Aktürk Z, Dağdeviren N, Şahin EM, Özer C. (2002). *Use of quality circles among first year medical students and impact on student satisfaction. Swiss Medical Weekly Mar 23: 132 (11-12): 143-147.*
- 2) Vernooij-Dassen MJ, Ram PM, Brenninkmeijer WJ, Franssen LJ, Bottema BJ, van der Vleuten CP, Grol RP. (2000). *Quality assessment in general practice trainers. Medical Education 34(12): 1001-1006.*
- 3) Munoz-ParalSO N (1976). *Teacher training evaluation. Options Policy Practice 2 (4): 34-44.*
- 4) Wlodkowski RJ (1999). *Engendering competence among adult learners. In Wlodkowski RJ (ed), Enhancing Adult Motivation to Learn, pp. 244-249. San Francisco: Revised ed, Jossey-Bass Publishers.*
- 5) Wachtel HK. (1998). *Student evaluation of college teaching effectiveness: a brief review. Assessment and Evaluation in Higher Education 23 (2): 191-211.*
- 6) Yarış F, Çan G, Topbaş M, Özorun Y. (2001). *Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Tıp Eğitimi Hakkındaki Düşüncelerinin Değerlendirilmesi. Ondokuzmayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 18(4): 233-241.*
- 7) Irby DM, Gillmore GM, Ramsey PG. (1987). *Factors affecting ratings of clinical teachers by medical students and residents. Journal of Medical Education Jan 62 (1): 1-7.*
- 8) Gercenshtein L, Fogelman Y, Yaphe J. (2002). *Increasing the satisfaction of general practitioners with continuing medical education programs: a method for quality improvement through increasing teacher-learner interaction. BMC Family Practice 3: 15.*
- 9) Alimoğlu MK, Gürpınar E, Şenol Y, Çubukçu S, Aktekin M. (2004). *Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem I öğrencilerinin probleme dayalı öğrenim uygulamaları konusundaki memnuniyetleri. Tıp Eğitimi Dünyası 14: 8-15.*
- 10) Alemoni, LM (1999). *Student rating myths versus research facts from 1924 to 1998. Journal of Personnel Evaluation in Education 13(2): 153-166.*
- 11) Sarıkaya Ö, Gülpınar MA, Keklik D, Kalaça S. (2002). *Öğrencilerin sesini dinlemek: Eğitimin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi. Tıp Eğitimi Dünyası 9 : 6-12 .*
- 12) Speer AJ, Elnicki DM. (1999). *Assessing the quality of teaching. American Journal of Medicine 106 (4): 381-384.*
- 13) Stratton TD, Witzke DB, Jacob RJ, Sauer MJ, Murphy-Spencer A. (2002). *Medical Students' Ratings of Faculty Teaching in a Multi-Instructor Setting: An Examination of Monotonic Response Patterns. Advances in Health Sciences Education 7: 99-116.*